

U TARU ODRŽAN MEĐUNARODNI ZNANSTVENI SKUP

Pohvale skupu "Istra u Velikom ratu"

Događaj je dobio službenu oznaku vodećih nacionalnih odbora za obilježavanje stogodišnjice Prvoga svjetskog rata svih triju uključenih država (Hrvatski odbor za obilježavanje stogodišnjice Prvoga svjetskog rata, Presidenza del Consiglio - Struttura di missione per gli anniversari di interesse nazionale, Nacionalni odbor za obeležitev 100-letnic 1. svetovne vojne)

Sa skupa "Istra u Velikom ratu: glad, bolesti, smrt"

Prošlog petka, 10. listopada, u Zajednici Talijana u Taru Humanističko društvo "Histria" iz Kopa obilježilo je stogodišnjicu početka Prvog svjetskog rata značajnim Međunarodnim znanstvenim skupom "Istra u velikom ratu: glad, bolesti, smrt."

Tri sesije

Na studijskom danu sudjelovalo je 20-ak stručnjaka iz Italije, Slovenije i Hrvatske, koji su predstavili specifičnu tematiku socijalne povijesti Istre. Kroz tri sesije raspravljalo se o istarskom društvu i gospodarstvu, zdravstvu i javnom zdravlju te demografskom kretanju u vrijeme rata, specifičnim i neovisnim temama, koje su neraskidivo povezane i u međusobnoj su interakciji.

U prvoj sesiji "Stannovništvo" izlagali su Da-

nijela Dobljanović, Gabriela Braič, Mirjan Flego, Davor Salihović i Monika Zuprić (Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Odsjek za povijest), Robert Doričić (Katedra Čakavskog sabora Lovran), Igor Eterović (Medicinski fakultet Sveučilišta u Rijeci, Katedra za društvene i humanističke znanosti u medicini), Euro Ponte (Conservatorio di Storia Medica Giuliana), Franco Stener (Fameia Muiesana) i Dean Krmac (Humanističko društvo Histria).

U drugoj sesiji "Zdravstvo" sudjelovali su: Rino Cigui (Centro di ricerche storiche, Rovigno), Katarina Keber (ZRC SAZU, Zgodovinski inštitut Milka Kosa), Iva Milovan (Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Odsjek za povijest), Milan Radošević (HAZU, Zavod za povijesne i društvene

znanosti u Rijeci, Područna jedinica u Puli), dok su u trećoj "Gospodarstvo i društvo" izlagali Denis Visintin (Muzej grada Pazina), Deborah Rogoznica (Archivio regionale di Capodistria - Società umanistica Histria), Elena Poropat Pustijanac (Zavičajni muzej Poreštine) te Alenka Župančić (Ljubljana). Istodobno je u organizaciji Povijesnog i pomorskog muzeja Istre iz Pule otvorena izložba pod nazivom "Krnica oko Velikog rata".

Suradnja

Susret je organiziran u suradnji sa Zajednicom Talijana "Giovanni Palma" Tar te uz sudjelovanje Istarskoga povijesnog društva i Zavičajnoga muzeja Poreštine. Skup je imao visoko znanstveno pokroviteljstvo Instituta za povijest oslobodilačkoga pokreta u Furla-

niji i Julijskoj krajini, Povijesnoga instituta "Milka Kosa" Znanstvenoistraživačkoga centra Slovenske akademije znanosti i umjetnosti te Hrvatskoga znanstvenog društva za povijest zdravstvene kulture.

Ova je događaj dobio službenu oznaku vodećih nacionalnih odbora za obilježavanje stogodišnjice Prvoga svjetskog rata svih triju uključenih država (Hrvatski odbor za obilježavanje stogodišnjice Prvoga svjetskog rata, Presidenza del Consiglio - Struttura di missione per gli anniversari di interesse nazionale, Nacionalni odbor za obeležitev 100-letnic 1. svetovne vojne). Intencija je, kako navode organizatori, da se skup održava i u narednim godinama zajedno s drugim subjektima koji, također, istražuju ovu tematiku.

Z. ANGELESKI

"KOLANA BESID 5", PETA KNJIGA MANIFESTACIJE MARIJADA

Devet različitih pjesničkih rukopisa

"Kolana besid 5" naziv je pete po redu knjige, ploda pjesničke manifestacije Marijada. Ovogodišnja Marijada, manifestacija koja okuplja devet autorica iz cijele Istre imena Marija, održana je nedavno po deseti put, a autorice su svoje nove uratke objavile u novoj knjizi.

Izdavač ovogodišnje knjige, kao i svih ranijih, koje izlaze bijenalno - pet knjiga za deset manifestacija, je udruga za očuvanje i promociju nasljedstva Dvegrajci iz Kanfanara, ured-

nice su Marija Sošić i Marija Maretić, a naslovnica je djelo Guerina Sošića.

Ove su godine u knjizi zastupljene Marije: Družeta, Kovač, Maretić, Palaziol, Peruško, Pogorilić, Ribarić, Rojnić i Sošić. Autorice su to različitih godišta i obrazovanja, koje dolaze iz raznih krajeva Istre, i spaja ih ljubav prema pisanju i prema lijepoj riječi. Svaka od njih donosi uratke pisane mjesnim govorom svoga kraja.

Pjesme su to koje tematiziraju ljubav, obitelj,

prijateljstvo, prirodu, bliske iskonskom pjesništvu duše i daleke od suvremenih poetskih strujanja i trendova.

Marija Družeta (Pomer) piše poeziju i prozu na čakavskom dijalektu i standardu. Objavila je dvije pjesničke zbirke i jednu dnevničku memoarsku prozu. Marija Kovač (Grižane) je objavila tri zbirke pjesama, isto koliko i Marija Maretić (Zminj). Marija Palaziol dolazi iz Kresini, i objavila je jednu poetsku

zbirku. Marija Lorencin Peruško dolazi iz Medulina i objavila je rječnik međulinskog govora i dječje slikovnice. Tri je zbirke tiskala Marija (Radovan) Pogorilić, a kao i njezina imenkinja Maretić, vrlo uspješno stvara i haiku uratke.

Marija Ribarić dolazi iz Semeći i objavila je jednu poetsku zbirku i jednu slikovnicu, dok Marija Sošić iz Sošići je objavila ukupno osam knjiga - što poezije, slikovnice i knjigu aforizama. **V. BEGIĆ**

NUŠA HAUSER,

Cijeli je i priča i

Film, snimljen ove godine, zapravo je videoportretiranje Egle Cetina Katunar, jedne od najaktivnijih izvođačica vodnjanskih bassa, dvoglasja tijesnih intervala pripadnika talijanskog govornog područja u Istri.

Razgovarala **Vanessa BEGIĆ**

"Questa son mi, mi son boumbara..." kratki je film nastao u produkciji Centra za nematerijalnu kulturu Istre Etnografskog muzeja Istre, čiji su autori Nuša Hauser i Mario Buletić, a superviziju potpisuje Matija Debeljuh. Film, snimljen ove godine, zapravo je videoportretiranje Egle Cetina Katunar, jedne od najaktivnijih izvođačica vodnjanskih bassa, dvoglasja tijesnih intervala pripadnika talijanskog govornog područja u Istri.

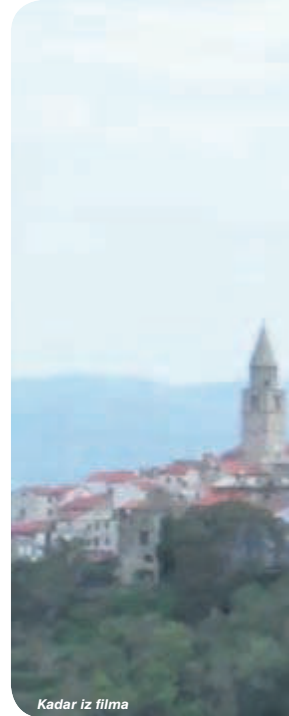
Edukativna dimenzija

- Kako je nastala ideja o realizaciji tog hvalevrijednog uratka?

- Prije svega hvala na ovom - hvalevrijedni uradak, a ideja je nastala tijekom terenskog istraživanja jednog od vokalnih oblika glazbene tradicije Vodnjana, odnosno bassa (bassi dignanesi bio bi najispravniji naziv) koje se njeguje, danas gotovo isključivo, u ambijentu folklorne sekcije tamošnje Zajednice Talijana. Spadaju u, sada već opće poznato, Dvoglasje tijesnih intervala Istre i Hrvatskog primorja kojeg je UNESCO uvrstio u svoj popis nematerijalne kulturne baštine čovječanstva 2009. godine. Važno nam je bilo ispitati odnos aktivnih izvođača tog fenomena i same prakse izvođenja, upoznati pobliže upravo te osobe, čuti njihovu riječ, a Egle je ta koja se bitno istaknula iz te skupine, prije svega svojom karizmom, neposrednošću i iskrenošću. Treba, naravno, uzeti u obzir i da je ona bila spremna otvoriti nam vrata svojeg doma, odgovoriti na sve što nas zanima, pjevati, demonstrirati pripremu za nastup uz pripremanje frizure i odijevanje nošnje usred zime i voditi nas kroz sve prostore vodnjanskih bassa, one intimne i one,

- Koliko su ljudi uopće upoznati s nematerijalnom baštinom, pa i oni koji žive u tijesnom doticaju s folklorom određenoga kraja?

- Nematerijalna kultura je širok pojam, podrazumijeva čitav niz elemenata - od glazbe i plesa, preko govora, znanja i vještina, obrta, rituala, svetkovina do običaja, da spomenem samo neke. Nezahalno je stoga govoriti o većem ili manjem poznavanju nematerijalne kulture. Mislim da

Kadar iz filma

pod navodnicima, službene. Snimajući je postupno smo shvaćali da stvaramo materijal koji zaslužuje nešto više od pohranjivanja u dokumentaciju ustanove u kojoj radimo i tako je nastala ideja o filmu. Bitno nam je bilo, naravno, i da njime, izuzev etnografskog i dokumentarističkog prikaza, postignemo i edukativnu dimenziju, da sve one koje zanima tradicijska glazba Istre, ili spomenuti dvoglas, upoznamo s onim oblicima koje rjeđe čuju i s onima koji ih izvode, jer, istini za volju, van konteksta zadanog programa nastupa na pozornici malo se o tim fenomenima i onima koji ih njeguju zna. Cijeli je jedan svemir života i priča iza pozornice i nošnje.